

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5386/2021
02.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Весне Субић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душан Станић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Србија“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Тијана Воротовић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Ваљеву Гж 1011/20 од 25.02.2021. године, у седници одржаној 02.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Ваљеву Гж 1011/20 од 25.02.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Ваљеву Гж 1011/20 од 25.02.2021. године и пресуда Основног суда у Ваљеву П 1118/20 од 24.09.2020. године у ставу другом, трећем и четвртом изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиље: за утврђење ништавости одредбе члана 8. став 1 Уговора о готовинском кредиту број ... од 22.05.2018. године закљученог између тужиље као корисника кредита, и тужене као даваоца кредита, у делу који гласи: "Корисник кредита се обавезује да плати Банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2% од износа одобреног кредита односно минимум 1.600,00 РСД"; за обавезивање тужене да тужиљи на име стицања без основа исплати 3.920,00 динара, са законском затезном каматом од 22.05.2018. године до исплате и одбија захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове целог поступка од 43.500,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П 1118/20 од 24.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор месне ненадлежности тог суда истакнут у поднеску пуномоћника тужене од 15.09.2020. године. Ставом другим изреке, утврђено је да је ништава одредба члана 8. став 1 Уговора о готовинском кредиту број ... од 22.05.2018. године закљученог између тужиље као корисника кредита и тужене као даваоца кредита у делу који гласи: "Корисник кредита се обавезује да плати Банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2% од износа одобреног кредита односно минимум 1.600,00 РСД". Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име

стицања без основа исплати 3.920,00 динара, са законском затезном каматом од 22.05.2018. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати трошкове парничног поступка од 17.300,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Ваљево Гж 1011/20 од 25.02.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе, на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде, на основу члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је, као корисник кредита, са туженом Банком закључила 22.05.2018. године Уговор о готовинском кредиту број У одредби члана 2. уговора констатовано је да је одобрен готовински кредит од 196.000,00 РСД, а у члану 8. став 1 да се корисник кредита обавезује да плати Банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2% од износа одобреног кредита односно минимум 1.600,00 РСД“. У предуговорној фази, тужиљи је уручена понуда 22.05.2018. године, која у тачки 3.3. садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог и минималну накнаду за обраду кредитног захтева од 2% (од износа одобреног кредита) – 3.920,00 динара фиксно, који су тужиљи и наплаћени у тренутку пуштања кредита у течај.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, на основу члана 46. и 47. Закона о облигационим односима, у вези са чланом 12. (начело савесности и поштења), чланом 13. (начело забране злоупотребе права), чланом 14. (начело забране стварања и искоришћавања монополског положаја), чланом 15. (начело једнаке вредности давања) и чланом 21. (начело примене добрих пословних обичаја) истог закона, јер спорном одредбом уговора није прецизирано који су то стварни трошкови кредита, па је тужиљи остао непознат механизам по коме се добија висина тих трошкова, а што је доводи у неравноправан положај у односу на тужену која је на основу унапред припремљеног и одштампаног уговора, на чију садржину тужиља као корисник није могла да утиче, уговорила обавезу тужиље да сноси спорне трошкове кредита. Због тога, по мишљењу нижестепених судова, тужиља има право на враћање новчаног износа наплаћеног по основу ништаве одредбе, на основу члана 104. став 1. и 3. у вези члана 210. и 214. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго. Уговор је ништав и када је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, на основу одредбе члана 47. истог закона.

Закон о банкама, у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова, а то право банке је регулисано и подзаконским актима и то: Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику („Службени гласник РС“ бр. 65/11), донетом на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 36/11 и 39/14), у примени од 05.12.2011. године.

Одредбом члана 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за које показује интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Сагласно ставу 4. истог закона, понуда се исписује на прописаном обрасцу, на папиру или другом трајном носачу податка и поред осталог садржи ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат (тачка 8.), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене (тачка 10.).

На основу изложеног, следи да банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, под условом да је у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која је то садржала.

У конкретном случају, понуда достављена тужиљи поводом закључења предметног уговора садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па тако и фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2% – 3.920,00 динара, која је тужиљи и наплаћена при закључењу предметног уговора. Пошто је тужиља, садржином наведене понуде, у предуговорној фази обавештена о врсти и висини накнаде која пада на њен терет, то банка није била дужна да доказује структуру нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена, у смислу члана 46. Закона о облигационим односима у вези члана 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. То значи да предметна уговорна одредба није ништава, па је тужбени захтев тужиље

којим тражи враћање наплаћеног износа на односу те одредбе, са припадајућом каматом, неоснован, на основу члана 104. став 1. и 214. Закона о облигационим односима, у вези члана 103. став 1. истог закона.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. Закона о парничном поступку, према опредељеном захтеву припадају трошкови целог поступка и то на име састава одговора на тужбу од стране пуномоћника – адвоката 6.000,00, заступања на једном одржаном рочишту 7.500,00 динара, састава жалбе 12.000,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења и за састав ревизије 18.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања те парничне радње („Службени гласник РС“ бр. 37/21 од 14.04.2021. године). Трошкови судских такси нису опредељени, па туженој нису признати.

На основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић